STORTINGET

Representantforslag 52 S

(2026–2027)

fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Erlend Wiborg og Himanshu Gulati

Dokument 8:52 S (2026–2027)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Erlend Wiborg og Himanshu Gulati om at Norge skal bli det sjette landet i Europas nye retursamarbeid

Til Stortinget

Bakgrunn

Den 16. november 2026 kunngjorde Danmark, Tyskland, Østerrike, Nederland og Hellas at de har etablert et formelt samarbeid med sikte på å opprette et felles retursenter for migranter i Rwanda. Landene vil nå innlede konkrete forhandlinger med rwandiske myndigheter, med mål om at de første returene skal kunne gjennomføres allerede på nyåret i 2027. Ordningen skal åpne for at personer som har fått endelig avslag på asylsøknaden sin, eller på annet grunnlag ikke har lovlig opphold, og som ikke kan returneres til hjemlandet, kan overføres til Rwanda. Forslagsstillerne mener Norge må følge opp tidligere uttalte ambisjoner og snarest slutte seg til dette samarbeidet.

Forslagsstillerne viser til at Fremskrittspartiet i flere tiår har tatt til orde for å etablere både asylmottak og retursentre i trygge tredjeland. Dagens asylsystem ble etablert for en helt annen tid, med andre migrasjonsstrømmer enn dem man ser i dag. Forslagsstillerne mener derfor at et flertall av partiene på Stortinget må tenke nytt om sin asyl- og innvandringspolitikk for å sikre at Norge har et bærekraftig velferdssamfunn også i årene som kommer. En grunnleggende forutsetning for et fungerende asylsystem er at personer som ikke har rett til opphold, faktisk forlater landet, og også at personer som ikke respekterer grunnleggende norske verdier, lover og regler sendes ut.

Stortingsrepresentanter fra Fremskrittspartiet fremmet så sent som 8. januar 2025, gjennom Dokument 8:41 S (2024–2025), forslag om at Norge skulle gå i dialog med Rwanda for å vurdere norsk deltakelse i en migrasjonsavtale, eventuelt i samarbeid med andre europeiske land. Forslaget ble nedstemt av Arbeiderpartiet og de øvrige partiene. Forslagsstillerne konstaterer at det som den gang ble avvist av stortingsflertallet, nå er i ferd med å bli en realitet gjennom et samarbeid ledet an av blant andre Danmarks sosialdemokratiske regjering. Forslagene som stortingsrepresentanter fra Fremskrittspartiet har fremmet tidligere, og det Danmark, Tyskland, Østerrike, Nederland og Hellas samarbeider om nå, bygger på det samme grunnleggende prinsippet om samarbeid med tredjeland for å sikre en mer effektiv migrasjons- og returpolitikk.

Forslagsstillerne viser videre til at justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen i Stortingets muntlige spørretime 11. november 2026 ble utfordret av representanten Erlend Wiborg på hvorfor Danmark, Tyskland, Østerrike, Nederland og Hellas allerede arbeidet med etablering av retursentre uten norsk deltakelse. Statsråden svarte:

> «Det er riktig at jeg har tatt lederskap i Norden for at vi skal få på plass en god returordning.»

Statsråden viste samtidig til at hun hadde tett dialog med sin danske kollega om dette arbeidet.

Forslagsstillerne mener det er et betydelig misforhold mellom regjeringens uttalte ambisjoner om nordisk lederskap og det faktum at Danmark nå går videre med fire andre europeiske land, uten at Norge er en del

av samarbeidet. Når den danske regjeringen allerede har kommet så langt i arbeidet med et konkret retursenter i tredjeland, mener forslagsstillerne at regjeringen må kunne redegjøre for hvorfor Norge ikke deltar, og hvilke konkrete resultater det påståtte norske lederskapet har gitt.

Forslagsstillerne mener regjeringen nå må gå fra ord til handling. Det er ikke tilstrekkelig å vise til videre utredninger eller et generelt ønske om nordisk samarbeid når fem europeiske land allerede har etablert et konkret samarbeid og er i ferd med å fremforhandle en avtale med Rwanda. Norge bør snarest ta formell kontakt med de fem landene og arbeide aktivt for å bli en fullverdig deltaker i samarbeidet. Nødvendige avklaringer knyttet til norsk lovgivning, internasjonale forpliktelser og praktisk gjennomføring, må skje parallelt med forhandlingene, slik at Norge ikke blir stående utenfor mens ordningen etableres.

Forslagsstillerne mener det er avgjørende at Norge kommer inn i samarbeidet før en endelig avtale ferdigstilles, og at Norge legger til rette for å kunne delta fra ordningens oppstart i 2027. Regjeringen må derfor gis et tydelig mandat og en konkret frist for å følge opp arbeidet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Stortinget ber regjeringen umiddelbart ta formell kontakt med Danmark, Tyskland, Østerrike, Nederland og Hellas og innlede forhandlinger med sikte på at Norge slutter seg til samarbeidet om etablering av retursentre i tredjeland, herunder det planlagte retursenteret i Rwanda. Målet skal være at Norge blir en fullverdig deltaker i samarbeidet før den endelige avtalen ferdigstilles, og kan delta fra ordningens oppstart i 2027. Stortinget ber regjeringen videre innen fire uker etter Stortingets vedtak i denne saken redegjøre for hvilke konkrete initiativer som er tatt for å sikre norsk deltakelse i samarbeidet, og hvilke eventuelle rettslige og praktiske hindringer som må avklares, og legge frem en forpliktende tidsplan for norsk tilslutning, herunder tidsplan for nødvendige lov- og regelverksendringer.

18. november 2026

Sylvi Listhaug **Erlend Wiborg** **Himanshu Gulati**

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon